

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdanih, in sicer: vsakotek in petek, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 5. uri popoldne, in stane 2 „Gospodarskim Listom“ in s kakšno drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejmana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6.—
pol leta 3.—
šest let 180.—
Posamične številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja, neodvisno od „Soče“ trikrat mesečno in stane vse leto gld. 120.—

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnistvo.

Ogledi in poslanice

se računijo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakega 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računijo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meijavec) tiska in zal.

Brez programa in doslednosti.

II.

V prvem članku sem obravnaval dva glavna momenta, ki sta vidno vzročila sedanjí razkol, namreč: 1. Tumovo očitjanje, da „narodno vodstvo“ oziroma dr. Gregorčič je brez programa itd., 2. očitjanje „Soče“ 16. aprila t. l., da nekaj poslancev ni odkritosrčnih z ozirom na oficijalno abstinenčno politiko ter da zahrbtno rujejo proti njej.

Poglejmo zdaj: kje je program, kje so vodilne misli, kje doslednost, — kje ona odkritosrčnost in poštenost med prvaki, kar je prvi pogoj skupnemu delovanju....

Najznamenitejši skupen korak, kateri so naredili naši poslanci, je pač abstinenca iz početka 1. 1897. Od takrat ne deluje več deželni zbor goriski. In koliko sprememb je bilo od tedaj v vladajočih krogih, na sedežu virilnega glasu itd., ne da bi bili Slovenci kaj dosegli s svojo abstinenco. Zakaj ne? Očividno zategadel ne, ker so merodajni krogi vedeli, da slovenski poslanci v tem pogledu niso jedini, ter so upali, da prej ali slej zmagojo listi, ki so proti abstinenčini in za navadno eincanje, pričakovaje potrpežljivo, da Slovence kdaj iznenadijo boljši časi....

Potekla so skoro tri leta — in abstinenca še vedno trpi. Vsa slovenska javnost je bila zavzeta za abstinenčno politiko; saj so prihajale celó zaupnice, večinoma naročene, ki so odobravale politiko slovenskih poslancev, t. j. abstinenco. Poslanci so izkoriščali „Sočo“, skrbno urejevanje in razširjanje list, da je na snrt in življenje zagovarjala abstinenco ter utrjevala stališče celó nerrednim zastopnikom naroda. Vse, kar je pisala „Soča“, so poslanci bodisi sami želeli, da se napiše, ali pa so bili veseli, ko so čitali še več in še bolje nego so sami menili povedati slovenskemu občinstvu.

Toda vsa abstinenca, ves boj brez vspeha, — ker v vsej tej politiki ni bilo na slovenski strani prave edinosti in odkritosrčnosti, da se je op. stilo mnogo, kar bi se bilo moralo storiti, kar je vzelo abstinenčnemu boju vso resnost!

Takoj po zaključku zasedanja 1. 1897. so prihajali v „Slov. Listu“ iz poslanskih krogov dopisi, ki so napadali dr. Tumo in grofa Coroninija zaradi abstinence in valili na njiju vse slabe posledice.... Jeden poslanec pa je posebno v hribih mnogo zabavljaj proti dr. Tumi zaradi abstinence. — Predno je „Soča“ odgovarjala „Slov. Listu“, sem se dogovarjal z dr. Gregorčičem, dasi je vedel, odkod prihajajo taki dopisi. Ko sem pozneje izvedel, da je priobčil „Slov. List“ one dopise z Gregorčičevo vednostjo, sem mu to očitil, a on mi je to utajil. Verjel sem mu takrat in bil s tem — sleparjen.

Resnica je namreč, da oni dopisi proti abstinenčini, proti Tumi in grofu Coroniniju so prihajali v „Slov. List“ s privoljenjem dr. Gregorčiča! — In vendar se je ta mož potem z menoj dogovarjal, kakó treba pobijati dopise v ljubljanskem listu, ki „je začel zgago delati“. In „Soča“ je tudi odgovarjala....! Nasproti temu pa dr. Gregorčič ni storil med ljudstvom ne enega koraka za utrjenje abstinenčne misli, še manj, da bi si Slovenci pomagali sami, za kar se včasih zanašamo na podpore deželnega zbora. Časa ima dovolj, več nego vsakdo drugi, saj je profesor na dopustu; on prejemja vsakega prvega lepo plačo in mu ni treba za svoje življenje skrbeti ne sekunde na dan, dočim moramo vsi drugi truditi se in delati za preživljenje sebe in družine, da moremo davke v redu plačevati — in kar nam ostane časa: porabiti ga za brezplačno delo v korist naroda. Dr. Gregorčič pa ima 24 ur prostega časa na dan, a ni mu padlo v glavo, da bi šel kot voditelj med ljudstvo in ga poučil o pomenu abstinence ter o načinu, kakó moramo ta boj dokončati v največji slogi in požrtvovalni vstrpljivosti vsega naroda.

Zganil se ni niti tedaj, ko je grof Goëss lazil po deželi in dražil ljudstvo proti abstinenčini in poslancem. Le „Sočo“ je imel zopet najeto, da je govorila za abstinenco in šibala grofa Goëssa. In kar je pisala „Soča“, so hvalili vsi; nikomur ni padlo niti od daleč na um, da v tem pogledu ni potrebne edinosti med našimi prvaki....

ni, ki so lovili ubegle konje, oprode, ki so pomagali svojim gospodom zopet na sedlo, reditelje boja, ki so spravljali z bojišča tiste, kateri so bili vsled kega hudega udarca nesposobni za nadaljno bojevanje. A okolo ograje je odmeval vik, odobravanje in popraševanje, na katero stran da se nagiba zmaga.

Po končanem prvem spopadu so vitezi pometali proč sulice in zgrabili meče. Ti so bili res topi, a zato pa takó močni in težki, da če je vitez, ki je bil vajen to orožje sukati že z mladih nog, z njim dobro zadel po šlemu, je razbil glavo, ki je bila pod njim, ali jo je vsaj takó stresel, da je je njen lastnik dolgo časa ni mogel po koncu nositi. Med tem so klicarji, bojni mojstri in pobočniki vedno opazovali, ali se bojuje pošteno, in ali spolnjuje vsak svojo dolžnost, ter so opominjali neprenehoma: „Vitezi! spomnite se, čegavi sinovi ste, in skažite se!“

Bojevanje je trajalo že čez jedno uro, in sreča je bila ves čas nestanovitna. Toda nazadnje je kazalo, da bojo beli premagani: iz njihove čete so bili že štirje jako poškodovani, odnešeni v šotora; a ostali, gnani od nasprotnikov, so se jeli umikati. Že je sodil namestnik,

Najbolj sleparjen sem bil seveda jaz, — kajti jaz sem zgubil silno veliko dragega časa v pogovorih zdaj z enim zdaj z drugim „prvakom“, pisal potem članek za člankom, pisal pisma po deželi itd., — za kar dobivam zdaj surove bunke v „Gorici“, ki je hpe glasilo nekega „narodnega vodstva“, t. j. tistih mož, ki so ves čas zlorabili mene in „Sočo“, da je bilo ljudstvo zavzeto za tačasno politiko slovenskega kluba.

Denimo, da ni bilo resnično, kar je pisala „Soča“ o abstinenčni politiki; denimo, da so resnične besede zadnje Gregorčičeve „Gorice“, ki piše, „da je „Soča“ toliko klobasala o abstinenčini, da se ne strinja niti z resnico, niti z oficijelno politiko naših poslancev“, — potem vprašam tu javno vse čitajoče občinstvo: Kdo je kriv, da je bilo tako?! — In zopet javno odgovorjam: Kriv je v prvi vrsti dr. Gregorčič, kriv grof Coronini — drugih „prvakov“ a la dr. Rojce itd. ne štejem. Jaz tu zopet in zopet konstatujem na ves glas, da imenovana gospoda sta članke hvalila, kazala se jako zadovoljna s pisavo „Soče“ — grajala pa nista ničesa, kar je bilo tiskano. Seveda sta imela včasih še vsak svoje želje, ki so si pa nasprotovale, jako nasprotovale. In takó se je dogajalo, da je podrl prvi, kar je želel drugi, in narobe. Pač težka naloga za ubogega „Sočinega“ urednika, od katerega čudežev pač ni mogoče pričakovati! — Skratka: Dr. Gregorčič, Coronini in kar je še „Goričanov“ naj kar lepó molče in naj se ne mažejo pred svetom s takimi norostimi, kakorsne je zapisala „Gor.“ že večkrat, kajti edino oni so krivi, ako je bilo v „Soči“ kaj neresničnega o abstinenčni politiki.

Pa še jedno! Dr. Gregorčič ima pač toliko zlatega časa na ostajanje, kolikor nikdo drugi narodnih delavcev. Vprašam ga tukaj javno: Gospod doktor, ako je res, kar mi takó infamno luča v obraz Vaša „Gorica“, vprašam Vas: zakaj niste v napisi ali nijednega članka, ki bi bil povedal resnico o abstinenčini? Zakaj niste nikdar popravili kake neresnice?! Ako ste imeli količkaj srca za resnico, za blagor našega naroda, tedaj

da je njih stvar izgubljena, in da bi zabranil nadaljnje prelivanje krvi, je že hotel dati znamenje, naj nehajo. Teda se je Ottorino spomnil na Bice in na njene besede, katere mu je bil sporčil njegov oproda. Zarudel je od jeze in sramote, vrgel ščit čez ramo, zgrabil obupno z obema rokama meč ter s krikom: „Čuvaj se, Sacramoro!“ se je zakadil proti rudečemu poveljniku, kateri je bil izvršil tisti dan čudeže hrabrosti.

Sacramoro si je takoj pokrtil glavo s širokim ščitom; in zajedno je z mečen sunil Ottorina v prsi; a ni mogel prabosti oklepa. Ta, videvši nasprotnika zavarovanega takó, da bi bil udarec po njegovi glavi brezvspešen, ni spustil meča naravnost doli nanj, ampak ga je zasukal v zraku in zagnal besno od stran, da je prišel pod ščitom do Sacramorove glave. In zadél ga je na desnico stran šlema s tako silo, da ga je podršil konja na nasprotno stran; Sacramoro je imel zdrobljeno čeljust, in odneši so ga v rudeči šotor skoro mrtvega.

Tedaj je Ottorino zaklical: „Sveti Ambrož! sveti Ambrož!“ Njegovi vitezi so se zopet osrčili; prejšnji zmagovalci so bil zbegani in so se jeli umikati.

bi bili moral prav Vi takoj zavrniti vsako neresnico v takó važnem vprašanju! — Da bi se pa morda ne izgovarjali tudi Vi z neko lopovščino, katero mi potiska v čevlje Vaš list, vprašam Vas dalje: Povejte vendar enkrat, ali ste sploh skušali kdaj v „Soči“ kaj popraviti ali napisati, da bi Vam bil jaz zavrnil?! Odgovorite, odgovorite, pozivljam Vas, kakor sem Vas enkrat že pozval, da bi bili z Vašim poštenim odgovorom zavrnjeni v naprej razni impertinentni napadi na moje 10-letno delovanje ob Vaši strani in — za Vas! Odgovorili niste, ker se luči bojite! S svojim podpisom pač ne morete podpisovati lažij, ki bi se dale otipati, oziroma ker bi jih jaz takoj dokazal s pričami in pisanimi listinami; resnice povedati pa nečete, ker bi bila v korist meni, katerega hočete na vsak način ugonobiti, da bi Vam ne delal napotja.

Najlepša pa šele pride! In tu prosim čitatelje, naj čitajo brez vsakršnega predsodka! Videli bodo, da je „Gorica“ — a in trdila isto, kar prej „Soča“, — da so „Goričani“ zatrjevali edinstvo in složnost, katero pa sta hotela razdreti dr. Tuma in Gabršček — a naposled je „Gorica“ sama potrdila do zadnje pike najine trditve o breznačelnosti, neodločnosti, nedoslednosti in o hinavstvu „narodnega vodstva“, v prvi vrsti dr. Gregorčiča.

Ta članek prihodnjč.

A. Gabršček.

DOPISI.

Od moje. (Konec). — V zmislu „Sočine“ vredništvene pripombe in opazke se je izjavil nedavno visoki dostojanstvenik; morda se je hotel o istinitosti kritike prepričati, je li res, kar dopisujejo Baški, Komenski, Podrobnski, Nekropolski, Jablancki, Lananski, Saksidolovski in Obmejski. Ogledavši si baziliko je rekel: Istinito, nepretirano, skandalozno je, ne blagrujem Vas, trebalo bi z vso odločnostjo kaj ukreniti in novo zidati. Evo, razpeli so se črnosivi oblaki, obnebe je pričelo grmeti in treskati, da je bilo strah in groza. V to svrho

Ottorino je strašno mahal rjoveč kot lev; a tuži njegovi tovariši so se še jedenkrat z vso silo uprli ter mu hrabro pomagali. Kot bi trenil se je bojna sreča zasukala. Bila sta vržena s konja še dva druga na rudeči strani. In pa še tisti, ki so ostali v sedlu, kaj so hoteli, sedaj ko so bili brez poveljnika, kateri bi jih imel voditi? Res so se raztrešeni še nekaj časa borili tu pa tam; vendar, ker so jih nasprotniki vedno zasledovali in bili, so kmalu sami uvideli, da se ne morejo več braniti. Tedaj je namestnik mignil z roko, troblja je zatrobila, in boj je prenehal.

Med tem ko je množica vpila, odobraval, metala kvišku robce in šepice, da bi s tem skazala radost in čast zmagalcem, je bilo videti na bojišču kakih osem mož, klicarjev, bojnih mojstrov in pobočnikov, ki so se zakadili v dir proti nekemu vitezu iz rudeče stranke, in so ga obdelovali s suličnimi toporišči, dokler ga niso zapodili iz ograjenega prostora. To je bila kazen, prisojena po zakonu o bojnih igrah tistemu, ki bi ne nehal bojevati se brž ko zasliši znamenje, določeno za to.

(Dalje pride).

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

—*

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Duje)

In res je troblja zatrobila, in vitezi, uvrščeni na dveh konceh ograje-nega prostora, so vsi zajedno potegnili železne krinke na obraz. Zopet je zatrobilo, in namerili so sulice. Ko je pa zatrobilo tretjikrat, ste se jedna četa z vsklikom: „Sveti Ambrož in Ottorino“, druga pa: „Sveti Jurij in Sacramoro“ zakadili v dir jedna proti drugej in srečali sta se na sredi bojišča s tako silo, kakor kadar pridrví vihar. V tem hipu so se lomile sulice, vitezi so padali s sedla, konji s prsi, zadetimi ob prsi in s prekrizanimi sprednimi nogami, so se grizli, drugi so pa bežali, dirjaje po bojišču s praznim sedlom in z vajeti, nizdol visečimi. Slišali so se veseli in besneči vskliki, osrčevalni kliči in po-velja. Vladala je grozna zmešnjava, katero je še večal oblak prahu, takó da se ni moglo lahko razločevati podrobnosti. Kmalu na to je bilo videti strež-

se napotiva ter pobegneva v hišo nekega magnata ter napeljeva namenoma govor na novo cerkev. Kmalu sva zvedela, po čem smola smrdi, kajti gospodar je v naju zarezal: Kaj trije veleposelniki bomo Zapotočani cerkev zidali. Resnici na ljubo bodi pa povedano, da Zapotočani plačujejo okoli 800 davkov, in od teh pride na vse tri veleposelnike le okoli 150 gl. Li ni to grdo „odium abominabile et incarnatum“, ker nekateriki privoščijo na zemlji lepše svetišče sebi in živinčetu kot pa Bogu. Sredajevski časi so minoli, ko je vsplamteči žar vere in srca žrtvenike, darilnike svetišča, samostane, šole zidal ter so ustanove snovali; sedanji osamosvojeni prosvilljeni fini vek je egoistično sebičen in materialističen. Sleherni dela zase in gleda v svojo mavho. Za „Šolski Dom“ in za narodna podjetja se naprošjaci po svetu malce z narodnim bobnom, za cerkve pa z strašilom pekla. Pa tudi ta budilna gesla so se vse izdatno pohlajila, ker pesa vera in narodnost; zato je treba posiliti k skladbi postavnim potom, s kljuko paragrafov, recimo v tem slučaju! Poklicati na občinske stroške veliko zdravstveno in stavbinsko komisijo ter konstatovati, da je kurnik, kakor so ga zvali predniki, morilni umotvor; zato k postavnim skladbi posiliti z neposrednimi sredstvi. Vikarju vzeti vikarijat, razkosati cerkev, vsled angine zapreti ali pa Marijino Celjsko poddružnico zasnovati. „Hic r' d'us hic salta“! Starokopitnež hočejo vse po starem: saj je bila dobra prej toliko let. Po starem hočejo pa le za Boga, zase pa po novem, ker hiše po novem zidajo, prizidujejo, povišujejo, belijo, slikajo. Po starem so na slami spali, sedaj na mehkih blazinah; po starem se jerhaste hlače sinu zapustili in rod za rodom nosili, denar hranili. Sedaj hoče tudi kmet po novem čevlje „na biks“, če tudi „v varžetu niks“. Deklica kmečka noče več po starem bele platnene peče ponižnosti, pač pa svilnato ruto šopirnosti. Mladenč je romal peš, sedaj sedi na dvokolesu. Prišedši v mesto je posestnik glodal skorjo, sedaj obira pečenko, po novem! Če bomo čakali, da se tukaj občinarji zjedino, res zgradimo cerkev o „sv. Nikoli“. Treba je neizogibnega paragrafa, „non valet recursus“. Nakopitimo konglomerat raznih kombinacij v dokaz, da stara šega ne velja, in sicer po izreku: „Contraria iusta se posita magis clarescunt“.

Če bi take občine, šolska okrožja, farne frakcije učiteljem in duhovnikom plače višali, potem bi bil kmalu duhovnik tudi cerkovnik, bi zvonil in cerkev pometal, istotako bi bil učitelj istočasno šolski sluga, bi solo pometal, vsolano mladino umival in česal, to bi bilo po starem, in boljši kup; če bi hotela le malce po novem živeti, pa bi morala iti oba rakom žvižgat in divjačino streljat. Skrajni čas je, da se i pri nas učiteljem plačo zviša in duhovnom kongrua v tem zmislu regulira, da se incerta in beranje odpravijo. Staro kopitništvo obsiplje duhovne in učitelje še z incerti in darili, da jim navidezno maši usta ter veže jezik. Ta pa niso trajna; zginevajo od dne do dne. So neki strup protekcije, ki onemogočuje službenika v službenem učilnem in pastirstvenem poklicu, n. p. priziranje mesečnih neopravičenih zamud, ugodnost klasiifikacije, „pot“ na priznici. Kaj go fasije in interkalarni računi, dobro ve, kdor jih dela. Če je pa kak vinar čez, stoj! V slučaju zamere te javim državnemu pravdnistvu. Če imaš drva za priboljšek, ti preti, da ti jih vzamemo, ker niso v fasiji. Če v kakem od sveta pozabljenem vikarijšču kaj nujnega popraviš, ti učinijo vtok, imaš sitnosti z županstvom. Kmet hoče mobilje, obleko po novem; to se opazuje vže pri porokah, kake bale! Učitelj in duhovnik naj bi bila po starem. Po novem stane. Klicujejo se pa na to; saj so prvotni učitelji narodov in apostoli bosonogi hodili, zeljšča po puščavah jedli, od hiše do hiše hodili, otroke učili in z družinami obedovali. Tako patrijarhalčno življenje je izginilo, in ne pride več nazaj, zastoj se po njih sline cede. Bogatini dajejo liki berati in koloni, od kar stoji vikarijat duhovniku tukaj letnih 2 gl. 10 kr. in cerkvi nič; se bodo li Vam, čitatelji, smislili, če jim opravičenim postavnim potom izsilimo po stotak za novo cerkev, katere smo potrebni kot duše svetega raja.

Clara pacta boni amici!

Lananski.

Shod „Sloge“ v Tomaju. — (Izv. dopis dne 9. t. m.) — Včerajšnjega shoda v Tomaju se je udeležilo mnogo* občinštva; tudi iz Sežane je doslo okoli 20 oseb. Vladni zastopnik je bil g. glavar dr. Laharnar, predsednik shodu g. Josip Živic iz Skopega, zapisnikar pa g. Anton Černe mlajši iz Tomaja. Poslanec Gregorčič je govoril o političnem položaju v državnem in deželnem zboru. Povedal je to, kar omikan človek uže iz časopisov vé, neizobražen pa tega, kar je govoril, sploh ni razumel. A prave poti, po kateri naj bi hodili, po kateri bi se dalo kaj doseči, in to smo pričakovali, tega pa ni povedal. G. Dermastja je govoril jako gladko in dobro in žel tudi pohvalo občinstva. Govoril je o slabem položaju kmeta. Dokazal je s številkami, koliko so vredna zemljišča kmetov v Avstriji, koliko so zadolžena in koliko mora kmet davka plačevati. Govoril je o kmetijskih zadrugah, katere so za kmete jako potrebne, in naj bi se povsodi ustanovile. Povdarjal pa je, da tu ne misli in da ni nikakor njegov namen, agitovati za konsumna društva, in ako se to trdi, da je le nesramna laž in podlo obrekovanje!!!

Sploh pa mislim, da g. Dermastja nima pravega pojma o naših razmerah, kajti rekel je, če bi kmetje vino n. pr. skupaj prodajali, bi imelo drugo ceno kot do sedaj, da sedaj sploh nima prave cene. Če bi pa vedel g. D., da je cena teranu 5 kr. čez 40 gl. in da ga v krčmah točijo po 56—64 kr. liter, potem mislim, da ima v primeri nižjo ceno nego šampanjec.

Sploh je g. D. jako previdno govoril, a Tomajci niso želeli govora o kmetijskih zadrugah ampak res o konsumnih društvih — to smo namreč potem izvedeli!

Ko sta končala ta dva govornika, je nastopil g. Černe Anton mlajši. Ta je govoril tako pusto, da so nekateri kar prostor zapustili. Povedal je namreč to, kar je posl. Gr. že povedal, le ne tako pravilno. Prosil je g. poslanca, naj bi v dež. in državnem zboru izposloval, da pride do šolskega zaloga in da ne bode treba kmetu toliko doklad plačevati i. t. d. A pri vsem tem se je g. Černe lepo urezal. Omenil je namreč, da je okrajni šolski svet kriv, da se je občina Tomaj zadolžila za toliko tisoč goldinarjev, kar je bil pa slab poklon za navzočega g. glavarja kot predsednika okr. šolskega sveta, katerega je obe. Tomaj pred par dnevi častnim občanom izvolila!

Toliko v naglici!

* To pa največ zategadel, ker je bil Gabršček v dogovoru z 12 gospodi, da pride tudi on na shod in pove: kam meri sedanje „delovanje“ „Gorice“ in „Prim. Lista“ za gospodarska društva po krajinskem vzorcu. Vseled nepričakovanega zadržka je moral ostati doma. Brez dvoma pa skličeno od naše strani zaupen shod trgovcev, krčmarjev, rokodelcev, obrtnikov in drugih mož, da jim povemo: kam pes tace moli in se organizujemo na zdravi podlagi, ne na oni, ki je drugod že na robu splošnega poloma. — Uredništvo.

Domače in razne novice.

In zopet zaplenba. — Tudi današnje zjutranje izdanje je bilo zaplenjeno zaradi nekega odstavka o grofu Goëssu. — Najnedolžnejše kritike ne morejo več prenesti! Ali bomo pisali o krompirju in repi v polit. listu?

P. n. gg. naročnikom. — Ker je še mnogo gg. naročnikov na dolgu naročnino za tekoče leto, nekateri se za prejšnje, prosimo uljudno, da nam doposljejo zastalo naročnino v kratkem, in sicer najbolje do konca leta. Ob enem prosimo vse tiste gg. naročnike, katerim je potekla s tem mesecem naročnina, da jo posljejo za zadnje četrtletje kralu.

Z listom je združenih mnogo stroškov, zato prosimo rednega plačila.

Smrtna kosa. — V nedeljo 3. t. m. zvečer je umrl na svojem domu na drijji pri Bači po dolgi bolezni g. Mihael Munih, c. kr. gimnazijski profesor. Blagi pokojnik je bil rojen dne 29. septembra 1868., torej je bil star komaj 31 let. Naj vživa večni mir!

Naliv. — V petek in soboto je deževalo tako močno in tako vzdržema, da že ne pomnimo kmalu kaj takega. Narasli so hudourniki, potoki in reke do take sile, da so provzročili po celi deželi prav mnogo škode. V goratih krajih je deževje pokončalo obilo sena in drugih pridelkov, drugodi po vinorodnih krajih, koder se niso bili potrgali, je dež razpočil mnogo grozdja, da trgalev nikakor ni taka kakor so pričakovali.

Koren v Gorici je bil narasel in bati se je bilo, da bo tak kakor zadnjice. No, k sreči se to ni zgodilo, pač pa je ob hišah na Placuti vendar provzročil nekaj škode. Na Goriceku je še v soboto po nohi voda bobnela kakor iz kakega slapa.

Najhuje menda je bilo po Vipavskem. Vipava je bila izstopila, da so bile na več krajih hiše pod vodo in ljudje so bežali na višje. Pri Batujah je odneslo most, v Biljah je pokrila voda malin ter se razširila na sploh tako, da že kakih 35 let ni bilo kaj takega*, kakor je nam napravil star mož, doma blizu Renč.

Govorilo se je po Gorici, da Vipava je odnesla tudi prvaki in mirenski most, kar pa ni res.

V nedeljo se je pa zjasnilo, in odslej imamo leto jesensko vreme. Včeraj v jutro je bilo nenavadno mrzlo, da je na gorah v grapah bil led.

Stenografski tečaj v „Šolskem domu“. — Zadnjič smo priobčili naznanilo o stenografskem tetaju v „Š. d.“ ter dostavili, da povemo danes, kako in kaj je s tem tečajem.

Stvar je taka. Stenografija se rabi današnji dan po raznih uradih in pisarnah, po solah, uredništvih, itd. tako, da je postala izobražencu skoro neizogibna potreba. To je čutil že lani dr. Tuma ter je bil najel pravnik g. Skapina, ki je izvrsten slovenski stenograf, za to, da prične podučevati ta predmet. Dr. Tuma je plačal za prvi hip g. Skapinu iz svojega žepa tri petake, in g. Skapin je začel podučevati. Nabralo se je bilo lepo stevilo g.čen in gospodov, ki so pohajali stenografski tečaj. Takrat so nekateri izmed sedanjih preglasnežev okoli „Gorice“ debelo gledali in v svoji omejenosti niso mogli umeti, čemu je ta dr. Tuma si izmislil zopet to novotarijo! Vspeh tečaja je bil naravnost izvrsten in zato je že lanko leto med učnimi urami dr. Tuma rekel, da letos se bo nadaljevalo s tečaj, kakor je bila tudi v „Soči“ povedano. Ker g. Skapina ni še v Gorici, je dobil drugo moč, in mislil začeti z nadaljevanjem. V to svrhu je pisal odboru „Sol. doma“, naj prepusti eno sobo v ta namen, kakor lani. Ko pa je dobil dr. Gregorčič v roke pismo dr. Tume, si je mislil: že naredimo brez dr. Tume! In res je odpisal takoj, da že poskrbi „Š. d.“ za stenografski tečaj, češ „tebe ni treba zraven“. Dr. Tuma jim je prepustil učitelja, ker drugače bi istemu utegnili delati velike stitnosti, ker je dijak, in tako imamo letos stenografske tečaje pod pokroviteljstvom društva „Sol. dom“. V zadnji „Gorici“ že citamo „dopis z dežele“, ki z veseljem pozdravlja to, da namerava „Š. d.“ odpreti tečaj tudi za slovensko stenografijo. Tako sedaj, koncem leta pa poroče „Gorica“, da je bila izvrstna misel — in sicer dr. Gregorčičeva — da se je uvelod v „Š. d.“ tečaj za stenografijo!

Tako „uzmajo“ in izkoriščajo zase po-božni „Gorice“ ideje drugih, in to res „s programom in doslednostjo“!

Šempaska zaupnica dr. Gregorčiču. — V zadnji „Gorici“ smo citali zaupnico, katero je sklenilo šempasko starasinstvo dr. Gregorčiču. Župan pl. Monari je bil predlagal — kakor smo informovani — zaupnico samo dr. Gregorčiču in ne tudi sopolancem njegovega mišljenja. No, glasi se ista malce drugače, kakor je bila predlagana. Stranka Faganelova, ki je v manjšini v starasinstvu, pa je zahtevala skupno delovanje Gregorčič-Tumovo, in torej ni glasovala za zaupnico dr. Gregorčiču. Ista je bila sprejeta s 15 proti 9 glasovom.

Za to zaupnico tiči brez dvoma šempaski župnik in deželni poslanec Blaž Grča, Gregorčičev ljubljeneč, ki se sploh mnogo briga za občinske zadeve, tako, da poredneži govore, da on v Šempasu od novih volitev ne samo župnikuje ampak tudi županuje. Pri občinskih volitvah, ki so bile zelo burne, se je govorilo prav določno o Grčevi, torej župnikovi stranki, in pa o Faganelovi, bivšega župana, in ljudje so nam pripovedovali, kako da je „Grčeva stranka“ premagala Faganelovo. Kot poseben znak teh volitev bodi povedano, da nasprotniki Faganelove stranke — kakor smo čuli iz verodostojnega vira — so bili tako razdraženi, da so morali Faganela spremiti domu z orožniško asistenco!

Ne vemo, če je njegov poklic, in če je bil poslan g. Grča v Šempas župnikovat v ta namen, da se bo ob volitvah v starasinstvo govorilo o njegovi stranki? Mi si predstavljamo župniško službo še vedno za tako vzvišeno, da dostojanstvenik toliko in v takem obsegu ne posega v starasinstvene volitve kakor župnik Grča, da se je govorilo celo o njegovi stranki.

Ali je to vse v redu?! Seveda! „Ljubljeneč“ sme delati, kar hoče, in vse je prav!

Grof Goëss na Dunaju. — Politiski načelniki raznih kronovin so bili poklicani na Dunaj, da se pouče o novih političkih razmerah ter ob enem poročajo o rečeh posameznih dežel. Med temi je bil tudi grof Goëss.

Zaplenjeno.

Gosp. Peter Medvešček se je menda ozdravil na bolnih živcih, katere si je bil pri otrocih v Sv. Križu také pokvaril, da si je bil izprosil dopust in se prišel zdraviti v uredništvo „Gorice“, kjer je za bolne živce gotovo najprimernejše mesto! Okrajni

šolski svet je dopustil tako zdravljenje, ker se je vršilo pod neposrednim nadzorstvom c. kr. okr. sol. nadzornika Vodopivca, ki je ob enem brižni vodja Gregorčičevih najnovjših podjetij. — Medvešček se je namreč baje že odpovedal uredništvu „Gorice“ in pojde zopet učiteljevat? Odpovedal se je sam, da bi — mu ne odpovedali. Migljaj je dobil v „Prim. Listu“, ki je dejal, da se mož „tího zdravi in preobrača politiske kozolce v novem časopisu „Gorica“, o katerem smo mnogo pričakovali, pa ne vemo, kaj se zgodi, ako bo imel on tam svoje prste“. Pač dovolj jase migljaj: kaj more pričakovati v družbi, v katero je bil zasel na čudežen način. Poribali so mu pod nos tudi s ocialno demokracijo, katere se gospodje pa poprej niso prav nič sramovali. Zazela jim je pa presedati zdaj — da se ga iznebje, ko so uvideli, da učiteljstvo ni na njegovi strani, kakor so si domisljali! Nas bo sicer prav malo glava bolela, ako si ga še nadalje obdrže ali pa ga posljejo! Drug drugega so vredni! Značajni in dosledni so vsi jednako — namen pa posvečuje sredstva! — to vedó vsi in se tudi ravnaajo po tem zvitarsem načelu.

Par besed k imenovanju asistenta na tukajšnjem c. kr. okrožnem sodišču. — Asistent na sodišču, to je nekaj novega! Da, asistentska mesta so šele na novo ustanovljena in jedno tako mesto je bilo v nedavnem času zasledeno tudi v Gorici. Torej je gotovo umestno, da pogledamo moža, ki je postal pri nas prvi c. kr. sodni asistent. Ta mož se imenuje Mayer. Študiral je neke na nemškem gimnaziju ter po dovršitvi se napotil na jug, v Trst; doma je baje iz Mürzzuschlaga ter je pravi Nemec. V Trstu na sodišču se je pričel za silo laščine, slovensčine pa nič. Napravil je izpite, in menda zato, ker ne zna slovenski, so ga poslali v Gorico službovat, kjer imajo največ opravila s slovenskimi strankami! Mož postane lahko danes ali jutri kak pisarniški ravnatelj ali na okrajnem ali na okrožnem sodišču, in kot tak, kako bo občeval s Slovenci, kako iste razumel in kako bo potem uradoval?! No, sčassoma že blagovoli pričuti se par stavkov slovensčine, ki bodo sigurno naravnost grozni, drugače pa ostane Mayer trd Nemec, in tisto bo zadoslovalo, da bo opravljal važno sodnijsko službo s Slovenci.

Nova procedura nam je prinesla asistente; pa menda vendar niso določena taka mesta pri nas le osebam, ki ne znajo našega jezika? Za kaj takega bi se prav lepo zahvalili!

Ali ni bilo nobenega Slovana pri rokah? Zdi se nam, da kakor drugodi tako tudi na sodiščih preplipljejo slovanskim kandidatom sreč in obisti, če ne tiči kodi kaj nerednega, ali celo kak „fanatic“, kar bi kandidata ne vsposobilo za prošeno mesto, — Italijani in Nemci pa gredo lepo naprej, „dokler je še vetra kej“.

In dokler bomo živeli v Avstriji pod tako skrupucanimi ministerstvi kakor je sedanje, tudi ne more biti drugače.....

Obrtna razstava v Gorici. — Za avgust prih. leta nameravajo v Gorici prirediti obrtno razstavo pod nadzorstvom magistrata in obrtne kupčijske zbornice v spomin 50 letnice, odkar je bilo mesto Gorica spoznano avtonomnim z lastnim statutom ter je bila tu ustanovljena obrtna in kupčijska zbornica.

Pregled razvrstitve avstro-ogerske vojske l. 1899-1900 je izšel v kartografičnem zavodu C. Freytaga in Berndta na Dunaju. Ta jako točen pregled nam predstavlja razdelitev vseh vojskarih čet do batalijonov, eskadronov in baterij v obeh državnihi polovicah. Karta v barvah je sestavljena praktično in je sploh lepo delo, kakor vse, kar prihaja iz tega zavoda na svetlo. Pridejane so tudi tabele, ki stoje v zvezi s posameznimi četami vojske.

Jecljajoč deček, dolžen pohajati solo, revnih starišev, se vsprejme v poučevanje brezplačno. Tečaj za težko govoreče je vsaki dan od 9—12 in od 2—4. Tečaj se nahaja v Pragi, Kral. Vinohrady, Halkova št. 55. Obrniti se je do g. F. A. Fibingerja istotam, ki je nas naprosil za priobčenje te vesti. — G. Fibinger je sestavil tudi lepo brošurnico o jecljavosti, katero prodaja Ustred. Matice školská po 1 gl.

Slavnemu občinstvu na znanje. — Ker nekoliko mojih odjemnikov misli, da radi tega, ker se je ustanovila „Krojaška zadruga“ s krojnim blagom, je nehala moja trgovina, imam čast javiti mojim sedanjim in prihodnjim odjemnikom, da moja zaloga s krojnim blagom iz avstrijskih in inozemskih tovaren še nadalje obstoja in je izborno založena, kakor tudi je na razpolaganje gotovih oblek, perila, ovratnic in druge k obleki spadajoče priprave.

Priporočam se torej tudi za nadalje vsem svojim dosedanjim gg. odjemnikom kakor sploh slav. občinstvu ter ostajem z odličnim spoštovanjem

Martin Poveraj,

krojaski mojster in trgovec v Gorici, na Travniku št. 22, I. nadstr.

Društvene vesti.

Trgovsko-obrtno društvo v Gorici se je ustanovilo sinoči na zaupnem shodu na podlagi pravil po vzorcu na Kranjskem. Namen je razširiti ga tudi na Trst, ki mora

biti v prihodnosti središče slovenske trgovine. — Delokrog tega društva je jako obsežen in ponudi članom takoj tudi praktičnih koristih. V „Soči“ pojasnimo v kratkem pomen in delokrog novega društva.

Koncert v „Goriški Čitalnici“ je bil v nedeljo večer po naznanjenem sporedu. Udeležba je bila še precejšnja z ozirom na jednake zabave v prejšnjih časih. Seveda ni bilo zopet tistih, ki niso imeli povesod prvo besedo; ne zgubljajo časa in hranijo novice...

O vojaški godbi pač ne bomo zgubljali mnogo besed. Igrala je izborna; posebno sta ugajala dva venca slovenskih popevk. Na ponovno zahtevanje je zasvirala še dvakrat „Naprej“ in „Spomin na Ptuj“, ki obsegajo tudi le slovenske pesmi.

Moški in pevski zbor sta nastopila pod vodstvom neutrudnega pevovodje g. Ivana Mercina, čegar trud, skrb in požrtvovalnost presega sleherni uspeh. Ta zbor je brez dvoma najboljši v teh krajih, toda vidi se mu, da je silačen ad hoc skupaj le po prizadevanju g. Mercina. Ako bi bil stalno v njegovih rokah in bi imel redne vaje, h katerim bi člani tudi redno prihajali, potem bi se seveda povzpela na tisto višino, kakoršne si želi g. pevovodja in z njim vsak ljubitelj prelepe glasbene umetnosti.

Pevski spored tega večera je bil jako obsežen. Z uspehom moremo biti z malimi izjemami povsem zadovoljni. V podrobnejšo oceno posamičnih točk sporeda se pa ne bomo spuščali. Izrekamo le željo, da bi se ta zbor zdaj ne razpršil, kakor po navadi, marveč nadaljeval po sedanji poti. V takih rokah bi prišel brez dvoma do velikih uspehov v čast in ponos Slovencev goriškega mesta.

Kolesarska dirka Gorica-Miren našega čiliga goriškega društva je bila v nedeljo popoldne, kakor je bilo naznanjeno. Ob začetku dirke na mirenski cesti sta naznanjali dve veliki trobojnici, kje dirka začne; ob koncu pred Mirenom je bil postavljen oder; bilo je vse v narodnih zastavah tudi po vasi. — Dirkačev je bilo šest; prvi je prišel na cilj g. Rudolf Konjedic, drugi g. R. Drufovka (ki je na cesti po nesreči skoraj pred ciljem padel), tretji g. Ed. Konjedic. Ti so bili torej odlikovani. Prvi je porabil 5³/₄ minute, drugi po nekaj sekund več. — Sledila je mala zabava na dvorišču pri g. Faganelu. Za to dirko je bilo obilo zanimanja. Došli so celo štirje kolesarski „Povzi“ iz Trsta, ki so nas razveselili s svojim bratskim zanimanjem. Navzočih je bilo nad 50 kolesarjev.

Tako smo se začeli Slovenci gibati tudi na športnem polju, in naše kolesarsko društvo je pokazalo s svojima dvema letošnjima dirkama, da utegne v prihodnosti še mnogo storiti v tem pogledu. Torej naprej in zdravo!

Koncertna veselica, katero je priredilo „Pevsko društvo“ v Šturiji v nedeljo 1. t. m. povodom 10letnice, se je vkljub slabemu vremenu povoljno izvršila.

Predsednik č. gospod Ivan Kromar, župnik, je načrtal v kratkem govoru začetek ter delovanje društva, je omenjal, da je imelo veliko veselih pa tudi žalostnih ur, ter končal z željo, naj bi se podpiralo in uvaževalo namen društva tukaj ob meji. Nastopil je potem tamburaški zbor, ki je vse točke tamburanja prav precizno izvršil. Glede petja poznamo g. pevce in g. pevkinje, da so vsigdar, koder so nastopili, izvršili častno svojo nalogo, ali tako ko takrat gotovo ne. Občinstvo je bilo kar očarano in pri vsaki točki je sledilo gromovito odobravanje, da se je morala vsaka točka vkljub preveliki vročini ponavljati. Srčna hvala g. H. Vogriču, da nam je napravil tako krasni dušni užitek, le škoda da nas že zapusti! Prepuščam naj bode, da nam ostane v Vipavski dolini v najprijetnejšem spominu; kjer je nastopil, ali se je igralo njegove ljubke skladbe, je bilo občinstvo navdušeno.

Hvala tudi g. pevcem in g. pevkinjam, posebno še vrlo ljubki solistini g. Jozefini Valič ter neutrudljivemu baritonu g. B., ki se ne strahajo nobenedne truda in zaprek, in že toliko časa vstrajajo pri društvu.

Kuplet je napravil obilo smeha, le bolj razločno naj bi bilo slišati besede.

Opomniti mi je, da je društvo v teh 10 letih priredilo 15 veselic z igrami in sodelovalo pri raznih drugih veselicah ter sodeluje tudi pri cerkvenem petju.

Prinčilo se je 78 moških in 19 ženskih zborov, ter več tro-, dva- in samospesov. Kakor razvidno, to ni malenkost, in če se vzame, so udje rokodelci, vetinoma pa tovarniški delalci.

Živili toraj vrlo narodnjaki! z željo da vas zopet v kratkem čujemo!

Učiteljsko društvo za goriški kraj je priobčilo v „Slov. Nar.“ izjavo, v kateri konstatuje, da letni občni zbor dne 5. t. m. se je izjavil soglasno, da popolnoma odobruje soglasno izvolitev gg. Hribarja in Tavčarja častnima članoma „Zaveze učiteljskih društev“, in sicer to v zavrnitev nekaterih časopisov, ki trdijo nasprotno.

Vdovsko učiteljsko društvo je imelo v četrtek v Ljubljani svoje letno zborovanje. Društvo ima sedaj 117 členov in podpira 18 vdov in 25 sirot. Dohodkov je imelo 5107 gld. 89 kr., stroškov pa 5070 gld. 40 kr. Društveno premoženje znaša 55.445 gldi 70 kr. in se je nabralo tekom 38 let.

Vsekakor lepa naprava s plemenitim namenom!

Razgled po svetu.

K položaju. — Seje izvrševalnega odbora desnice dne 5. t. m. so se udeležili: Javorski, Bilinski, Dzieduszycki, Palfy, Frid, Schwarzenberg, Dipauli, Ebenhoch, Fuchs, Kathrein, Barvinski, Ferjancič, Povše, Vuković, Treinfels, Haugwitz, Hormuzaki, Engel, Kaizl, Pacak in Stransky. — Soglasno je bila sklenjena resolucija: Stranke desnice tudi nadalje ostanejo v zvezi ter imajo namen, svoj skupni program izvesti do izvršitve; delovale bodo zlasti na to, da se za stalno od strani jezikovni prepri na podlagi ustavno zagotovljene enakopravnosti vseh avstrijskih narodov ter da se osnuje vlada, ki bo vstrela parlamentarni večini. — Povše in Ferjancič sta predlagala, da se mora jezikovni zakon skleniti za celo državo. Ta predlog je bil v seji vsprejet. — Razgovori mej predsednikom ministrskega sveta grofom Clary in voditelji parlamentarnih strank se nadaljujejo. Poleg že znanih levičarskih vodij so bili pri grofu Clary-ju Jenderzejevic, Dipauli, Kaizl, Fuchs, Bilinski in dr. Lueger. Clary se je posvetoval tudi s poslanci Povšetom in Ferjancičem, Ebenhochom, Kathreinom, Palfyjem. Nasproti Ferjanciču in Povšetu je nastopil kakor odposlanec nemških obstrukcionistov, češ, levičar zahteva, da Fuchs in Ferjancič ne prideta več v predsedstvo, Fuchs zato ne, ker je bil član tistega predsedstva, ki je poklicalo polico v parlament, Ferjancič pa zato ne, ker je z blejskim svojim govorom izzival mirne celjske Nemce. Z ozirom na predrzne zahteve nemške manjšine je potrebno, da desnica odločno pokaže svojo voljo, sicer bodo Clary in njegovi pod Wolf-Schönerjevo komando stojeti prijatelji si res se domisljali, da so sami na svetu.

Clary je nekaterim poslancem desnice rekel, da predloži tak jezikovni zakon, da bodo Čehi z njim lahko zadovoljni Čehi mu odgovorili, da pristojno le njim samim določijo, s čim so lahko zadovoljni, ne pa Claryu in njegovim prijateljem.

Vodstvo poljskega kluba nasproti trditvam nemško-liberalnih listov je izjavilo zopet, da klub po soglasnem sklepu vodstva tudi še nadalje vstraja pri desnici, ter da so vsa poročila, govoreča o nesporazumljenju mej člani izvrševalnega odbora neosnovana.

Konservativni veleposesniki iz Česke so imeli 7. t. m. sejo, v kateri so sklenili jako energično resolucijo, 1. Solidarnost z desnico; 2. solidarnost s Čehi za izvedenje popolne ravnopravnosti; 3. protest proti nameravanemu razveljavljenju jezikovnih naredeb; 4. zahtevo, naj se vlada izroči parlamentarnemu ministertvu desnice, ker le tako ministertvo zamore poravnati nastale razmere in le tako ministertvo bi bilo zaslonba državne avtoritete.

Avdijske pri ministertskem predsedniku se nadaljujejo. Med drugimi sta bila v avdijski tisti slovenski drž. poslanec vit. Berks in pa namestnik štaj. dež. glavarja dr. Srnec.

Čehi so se odločili za odkrito opozicijo proti Claryjevemu ministertvu. Princ Alfred Lichtenstein, kateremu se ni bilo posretilo sestaviti novo ministertvo, je odstopil.

Zasedanje državnega zbora je zaključeno, o čemer sta bila obveščena včeraj predsednika drž. zbora in gospodske zbornice.

Umor v Polni. — Žid Hilsner, ki je bil obsojen na smrt na vislre, ali je po odsodbi naznanil, da ima dva sokrivca žida Erbmana in Wassermana, je sedaj priznal, da ta dva nista sokrivca umora na deklici Neži Hružovi. Vsled tega so jih izpustili iz zapora. Imeli so prav torej tisti, ki so trdili, da Hilsner je nalašč rekel, da ima sokrivca, samo da si je podaljšal življenje.

Za dljaško pripomočno društvo v Pazinu so darovali med drugimi tudi: Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici, Tržaška posojilnica in hranilnica, Naša Straža po 100 K., Goriška ljudska posojilnica 50 K.; g. Ant. Muha na Lokvah je nabral povodom zlate mase g. Iv. Klemenca v Škocjanu 26-80 K. Poleg teh je darovalo večje svote lepo število hrvaških rodoljubov in denarnih zavodov.

Plemeniti slovenski rodoljub gosp. Fr. Kalister v Trstu je podaril 2000 gld., katero svoto ko naložili v istrski posojilnici, ker se bodo obrestni porabljale v podporo dijakom na hrvaškem gimnaziju v Pazinu.

Odbor zavoda sv. Nikolaja v Trstu priredi dne 1. novembra letos v redutni dvorani predstavo žaloigre „Mlinar in njegova hči“. Ker je zavod jako potreben, vabi odbor na obilno udeležbo.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“ je imela do konca septembra t. l. prometa za gld. 1.542.756-20. Lansko leto je bilo v isti dobi prometa za gld. 738.160-04; torej ga je letos več za gld. 794.596-16. Te številke so veselo znamenje o gibanju tržaskih Slovencev na gospodarskem polju.

„Naša straža“. — Kot ustanovniki so pristopili, oziroma nadaljne obroke vplačali: Jakob Pukl, urednik lista „Der Süden“ na Dunaji, 50 K. — Ignacij Nadrah, kapelan v Trzinu, 10 K. — Dr. Franc Kovacic, profesor bogoslovja v Mariboru, 10 K. — Gregor Jakelj, župnik pri Sv. Jakobu ob Savi,

10 K. — Martin Narobe, župnik v Zapogah, 10 K.

Kot letniki:

Ivan N. Murovec, dekan v Cérknem, 2 K. — Peter Božič, župnik, 2 K. — Kokošar, Klopčič, Cigoj, Vester, Razpet, Slibšej, Kovatič, Zabukovšek, duhovniki cerkijanske dekanije na Goriškem, skupaj 8 K. — Jozef Plantarič, kapelan v Vodich, 1 K. Jozef Ulenik, župnik na Rečici (Stajersko) 5 K. — Tomec, magistratni nadkomisar, 2 K. — Jozef Jereb, župnik v poklju v Ljubljani, 2 K. — Ivan Koroša, železniški delavec v Mariboru, 1 K. — Valentin Maršič, kapelan Semicu, 4 K. — Andrej Lavrič, kapelan v Semicu, 4 K. — Gdč. Franica Dermastija v Ljubljani, 2 K. — Matija Kralj, župnik v Tunjicah, 4 K. — Josip Nagode, kapelan v Bostanju, 1 K. — Franc Birk, stolni vikar v Ljubljani, 2 K. — M. Kerin, kapelan v Šmarjeti, 2 K. — Anton Volta v Ljubljani 1 K. — Jozef Vrankar, kapelan v Kranjski Gori, 4 K. — Ištianus z geslom: Libera Domine infelicem nationem nostram ab inimicis et persecutoribus, za 12 let 12 K. — Ivan Markošek, kapelan v Šmartnu v Rožni dolini pri Celji, 2 K. — Franc Boncelj, administrator v Dražgošah, 3 K. — Franc Koželj, kapelan pri Sv. Krizu pri Kostanjevici, 1 K.

Darovi:

Vesela družba pri J. Potokarju, kaplanu v Trzinu, 4 K. 40 v. — Franc Muršič, kapelan pri Sv. Benediktu v Slov. Goricah, nabral od duhovnikov, mudečih se ob priliki „porajunkule“ v samostanu pri Sv. Trojici v Slov. Goricah, 12 K. 20 v. — Jakob Kunstelj nabral na novi masi č. gosp. Ivana Kunsčica v Gorjah 11 K. 34 v. — J. Drašček nabral na novi masi č. g. Leona Kunsčica v Gorjah 5 K.

Društvo ima obilno posla, mnogo stroškov, zato se priporoča v nadaljno vsestransko podporo.

Raznosterosti. — V Kajitu se je po noči 5. t. m. utrgal oblak; naliv je preplaval del mesta ter razdejal železnisko progo. — Za svobodo Transvala proti Angliji se bo bojeval tudi Slovenec Egon Mosche, znan pisatelj. Transvala vlada ga je namreč naprosila v to, in Mosche, ki je bil avstrijski častnik, se je udal. — Finančni stražnik Ivan D. iz Gorice se je ustrelil v četrtek v Trstu, ali rnil se ni smrtno. — V Opatiji bivajo sedaj vsi 4 otroci bolgarskega kneza; ostanojo še dlje časa. — V Smirni je bil dne 22. pr. m. velikanski potres, ki je porušil cele vasi ter usmrtil na stoline ljudij. — Na Reki so čutili dne 7. t. m. v jutro precej močan potres. — Sestavek avstrijskih zdravniških zbornic bo letos v Badnu pri Dunaju. — Drugi mesec otvorijo v Petrogradu avstro-ogersko razstavo umetnin slik, kiparskih del, rezbarskih rečij kakor tudi se razstavi pohištvo, tkanine, itd. — Marseille, znamenito francosko trgovsko mesto, obhaja ta mesec 25. stoletnico svojega obstanka. — Nadvojvodinja udova Štefanija se omoži z grofom Lonyayem v Londonu, kar se kmalu oficijelno naznani.

Ogerski državni proračun. — Po finančnem ministru Lukacu predloženi državni proračun izkazuje za 1900. leto 948.937.257 kron rednih izdatkov, torej za 27.364.819 kron več, nego za leto 1899. Izdatkom stoji nasproti redni dohodki, proračunjeni z 991.724.640 kron, torej za 26.796.568 kron več nego v letu 1899. Redni dohodki presežajo torej stroške za 42.787.385 kron. Nasprotno pa se v izrednih dohodkih in izdatkih kaže primanjkljaj 40.955.802 kron. Ordinarij in ekstraordinarij kaže skupno 1.052.681.821 kron izdatkov in 1.054.513.404 kron dohodkov. Prebitka je torej 1.831.583 kron.

Ruski car za finske kmete. — Mnogo finskih kmetov je brez lastnega posestva. Zato je določil ruski car, naj se iz državnih prebitkov vstanovi glavnica, iz katere naj se kupujejo takim kmetom posestva. Na Ruskem je to mogoče! — Pri nas je vzlasti v goratem delu naše domovine obilo tako imenovanih gosačev. Ti nimajo nič svojega. Vendar pa smejo na srenjskem svetu delati laze, imeti kako kozo, ali tudi kravo, da jo pasejo na skupnih pašnikih. Tako se prežive bomo, a pošteno. Večinoma pa pomagajo kmetom obdelovati zemljišče. Po pravici lahko rečemo, da so taki gostovi izredno potrebni za gorske kraje. Svoje moči puščajo v zemlji, ki jo obdelujejo drugim. Če pa „gumajno“ občinski svet, razdeli, pa nimajo nič pravice. Na enkrat izgube vse in ne čaka jih drugega, če ne morejo več delati dnin, nego beraska palica. Naše postave se niso za te reveže nič brigale. Da se naša vlada v tem oziru ni nič ganila, se razume samo po sebi. Ko torej priobčujemo plemenito dejanje ruskega carja, pristavljamo tudi, da je neobhodno potrebno, da se pri razdeljevanju občinskega sveta prične ozirati tudi na gostove.

Srbija. — Po atentatu dne 6. jul. t. l. je bilo — kolikor razglašeno 376 oseb (v sredini dežele baje se več) aretovanih, izgnanih je bilo 281 oseb (med njimi 12 srbskih državljani), in več kot 200 oseb je zbežalo iz dežele. Okoli 20 ljudij je „izginilo“, 71 jih je zgubilo svoje državne službe, pokojnine, tedaj skupno število okoli 950 oseb. Umrli so štirje (vstevši tudi „atentatorja“ Kneževića), dva sta znorela, 64 je bilo obsojenih na skupno kazen 411 let (po večini radi razžaljenja Milana) in sicer v težke ali navadne ječe, 52 nski jih se čaka ob-

sodbe, 56 je bilo izpuščenih, stoji pa pod policijskim nadzorom ali morajo biti celo na domu stalno, med tem ko tisti lepo številko njih v ječah, a se ne ve, zakaj. Ako se k temu vračuni izguba gledé na pokvarjeno zdravje, materijalna izguba, mnogi milijoni, katere je požrlo ono grozno vladanje Milanovo, drugo gospodarsko in moralno škodo Srbije doma in na zunaj, tedaj pridemo do zaključka, da več stane Milanova 1¹/₂ letna „era“ nego njegove vojne 1. 1876, 1877, 1878, ali pa 1885, 1886!

Milan dela na to, da bi s pomočjo Pasicevo razbil radikalno stranko, ali ta, čeprav formalno razpuščena, je trdnejša kakor kedaj poprej.

Mnogo sol, tudi srednjih, je zaprtih, na vseučilišču polno mest praznih, 7 akademij je uslo vse, kar je bilo tam častnega in dobrega. Sinov „politiško“ zaznamovanih staršev ne sprejemajo v višje sole. Tako raste nezadovoljnost na vse strani, in kdo ve, kaj se utegne zgoditi.

Književnost.

Objavljenje. — Epos. Spjevao Milivoj Strahinić. Dio I. Snopić I. in II. Reka, Vsk snopić na Reki iz tiskarskega in litografskega zavoda Em. Mohovića stane 10 kr., drugodi 12 kr. Cela knjiga bo stala na Reki 3 gld., drugodi pa 3 gld. 60 kr. Priporočamo ta epos Slovincem, zlasti onim, ki umejo dobro hrvaški jezik.

„Mrtvilo v Banovini“. — V Zagrebu v tiskarni Ant. Scholza je izšla 40 strani obsegajoča brošurica pod čm naslovom: Išla je odziv Frana Folnegovića gledé na pisavo „Obzora“ kot odgovor na članke „Mrtvilo v Banovini“ v „Crveni Hrvatski“.

Narodno gospodarstvo.

Krasen uspeh žveplanja trt. — V „Kmet.“ čitamo pod tem zaglavjem lep članek. Ker se nam zdi vsebina važna tudi za naše vinorodne kraje, posnemamo iz njega to-le:

Dosti vinogradov je, ki so ali čezintez ali deloma tako bolni, da je grozdje popolnoma črno, razpoklo ter suho, tako da ne bode kaj trgti na takih mestih, dasi je grozdja dovolj. V nekaterih vinogradih je pa grozdje le sivo in bolj drobnih jagod, toda vender ne razpoklo. Najmanj je pa takih vinogradov, v katerih bi bilo grozdje popolnoma zdravo. Čezintez ali pa le deloma tako bolni, da je grozdje v njih popolnoma črno, razpoklo ter suho, so tisti vinogradi, katerih posestniki niso čisto nič žveplali. Sivo, plesnivo, bolj drobnih, toda ne razpoklih ter suhih jagod je grozdje v vinogradih tistih posestnikov, ki so sicer žveplali, pa — prepozno. Tako grozdje ima namreč tisti, ki je šele takrat pričel žveplati, ko se je na jagodah že prikazala plesnoba, ne pa na pomlad, koj takrat, ko so trte ozelnele.

Popolnoma zdravo je grozdje v vinogradih, v katerih se plesnoba sploh se prikazala ni: takih je pa, žal, kaj malo. Popolnoma zdravo je pa grozdje tudi v tistih vinogradih, v katerih se je bolezen prepričala s pravnim žveplanjem, predno se je pokazala. No, takih vinogradov je pa prilično še manj, skoraj nič. Vsekakor gro pristevati takim vinogradom oba vinograda kranjske kmetijske sole na Grmu, to je onega v Cerovcih pri Smoleni Vasi in pa na Trski Gori, Ker se je v teh dveh vinogradih že v preteklih letih pravilno žveplalo, in ravno tako letos, je grozdje, katerega je na cepljenih in tudi na necepljenih starih, od trine usi se ne napadenih trtah z ozirom na vse letošnje zime prav obilo, popolnoma zdravo. Tesko je najti plesnivo jagodo v tem ali onem vinogradu, kaj šele razpoklo ter posušeno. Le „grozdje svetega Martina“ (vipavski smihalec), ki je zrastle šele potem, ko so na skrajšanih pogankih napencev nastali novi poganjki ter nastavili zarod, le to je bolno; no, tega pa nihče ni žveplal. Komaj par korakov oddaljeni sosednji vinogradi, v katerih se ni nič ali pa le nepravilno žveplalo, so pa tako bolni, da jih je kar grdo videti.

In kakršen je uspeh žveplanja v vinogradih kmetijske sole, tak bi bil gotovo tudi v vseh drugih, ako bi njih posestniki hoteli posnemati solo, ako bi tudi oni trte tako žveplali, kakor se žveplajo v solskih vinogradih. Tam žveplajo trte prvič takoj, ko so jim poganjki 6 do 10 centimetrov dolgi narastli, in kakor hitro se na teh zazna zarod. Prvikrat žveplajo s takimi imenovanimi žveplalnimi baklami ali pušicami, in to tako silno, da postanejo poganjki ter listi in zarodi na njih popolnoma rumeni. Vselej pa žveplajo trte popolnoma suhe, ne pa mokre od rose ali dežja. Drugič žveplajo trte že z mehi, in sicer prav pred cvetenjem, tretjič pa kojo odvetenju. Ako je potrebno, to je, ako se plesnoba pokaže še kje na kaki jagodi, žveplajo se četrtri in, če treba, tudi petič! Iz kratka, solski vinčak ima po tretje žveplanju, kadar hodi po vinogradu, vedno meh pod pazduho, in ako na kakem grozdu le kolkaj plesnivo jagodo zapazi, jo kojo popiše. In prav tako se mora postopati, sicer ni pričakovati zaželenega uspeha. Priprostem vinogradniku se pač dozdeva nekoliko čudno, proti boleznim nastopiti že prej, predno se na trti pokaže. Toda ali ne postopamo prav

tako proti peronospori ali pa se celo proti rji na pšenici?

Su nekteri, in. žil, ne le priprosti vinogradniki, ampak tudi zelo inteligentnejši možje, ki zelo nečesto zveplati, ker pravijo, da potni vino po zveplu smrdi. To je resnica, da vino, oziroma most, smrdi po zveplu (pravzaprav po zveplenem vodiku), ako se je grozdje zveplalo šele kratko pred trgatvijo — ko tako nič več ne hašni — in se takrat presilno, ker dez zvepla pred trgatvijo ni spral z grozdja. Ako se pa zvepla tako pravilno, kakor v vinogradih kmetijske šole na Grini, potem ni sile, grozdje zveplati tako pozno, in zveplo ne pride v most, ker ga prej dež spere raz grozdje. Toda čeprav most diši, ali bolje rečeno smrdi po zveplenem vodiku, kaj pa to dé, saj se ta smrad na zelo priprosti način lahko odpravi iz mosta, oziroma iz vina. Ta način obstoji v tem, da se popolnoma dokipel most kar naprej mogoče presnane (pretoci), in sierr skozi bakren lij, ki pa ne sme biti pocinjen. Ta lij je treba med presnemanjem v čkrat prav dobro izbristati s čisto plateno ruto. Nekateri svetujejo, tak most oziroma tako vino presnati v mreno z žveplom zakajen sod ter to delo večkrat ponoviti, ako ne zadostuje enkrat. Ali čemu neki toliko sitnostij, če je priprost bakren lij še boljši? Ako kdo nima bakrenega lija, zadestuje lesen, v katerega se pa morajo dejati bakreni predmeti kakor pokrivače ali rene, ki se med presnemanjem istotako večkrat obrisejo s čisto plateno ruto.

Ker bolezen, o kateri smo tu govorili, ne ugonoblja le grozdja, marveč uniči v par letih tudi trte, ako se proti njej ne rabi pravo sredstvo, bode pač potrebno, da se prihodnjo pomlad vsi vinogradniki lotijo pravičnega zveplanja trt.

Jedna poskušnja zadestuje, da se pripravimo, kako nevarna sovražnica našim živcem in našemu srečju more biti bobova kava. Freiskava najznamenitnejših poznavevalcev človeškega telesa in zdravnikov so dokazale, da povzroča neki posebni kavini strup, zlasti ako se jednako mereno po malo uživa, počasno, gotovo oslabljenje živcev in srčnega toka. In vendar se more prav lahko odpraviti ta velika nevarnost za življenje in zdravje. Bobovi kavi naj se primeša spočetka jedna tretina Kathreiner-Kneipove sladne kave, pozneje naj se vzame polovico bobove in polovico Kathreinerjeve sladne kave, in kava postane s to primero ne le okusnejša, milejša in prijetnejša, ker ima Kathreinerjeva sladna kava sama duh po bobovi kavi, temveč z njo se odpravijo popolnoma vse zdravju škodljive lastnosti bobove kave. Poskušnja se napravi prav kmalu. Kdor je pil le nekaj časa Kathreinerjevo sladno kavo namesto z bobovo kavo, ne more sploh nič več prenašati bobove kave, skuhane na kak drug način. Ustavlja se temu odločno človeško telo, ki se je odvadilo kavinega strupa. Največji živčni nemir, bijenje srca in neposobnost spanja so določna znamenja, kako silna nevarnost je tukaj skrita, in kateri izpostavljeni se gotovo nihče več neče, ako je enkrat že to poskusil.

Tovarna tamburic
J. Stjepušin
SISAK
(Hrvatska)

Na zahtevo pošilja vsakomur brezplačno ilustrovane cenike.

Anton Potatzky v Gorici.
Na sredji Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE za krojače in čevljarje.

Svetilnice. — Rožni venči. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost: Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35-8

ODLIKOVAN
fotografski atelier
Anton Jerkič
na Travnika št. 11 v Gorici,
podružnica na Acquedotto št. 25 v Trstu,
priporoča se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi v blagohotno pouporo.

Odda se v najem
dve sobici s pohištvo,
eventuelno s hrano.
Najraje se da dvema dijakoma. Natančneje se izve v ulici za vojašnico št. 5, II. nadst.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrážba poštana.

Anton Bertolotti
kamnosek
v Gorici na Franc-Jozefovi cesti št. 33.
Zaloga
nagrobnihi spominkov vseh slogov po ugodnih cenah
od 8 do 200 glđ.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno
prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin,
trgovca v Semeški ulici št. 1
v lastni hiši, kjer je »Trgavska obrtna zadruga«.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsako vrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnihih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo S. el.) tiskarno žrk na perilo. (P. el.)

Velika zaloga vsakovrstnega modernega pohištva
Anton Breščak v Gorici
Gospeska ulica št. 14.

Bogata zaloga podob na platno in šipe z različnimi okvirji, ogledala vsake velikosti ter preproge za okna. Različne stolice iz trsja in po nemškem slogu, posebno za jedilne sobe. Blazine na strune in afriške trave z žimami in platnom na izbero ter razne tapetarije. Sprejema naročila raznih divanov ter naročila od priproste do najfineje jedilne, spalne in posetne sobe od prvih mizarških mojstrov, posebno od odlikovane Črnigovej delavnice v Gorici.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izberi cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroka, bodisi tedenske ali mesečne. Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Trgovina z jedilnim blagom
G. F. Resberg v Gorici,
v Kapucinski ulici št. 11
ter podružnici na Kornu št. 2

priporoča to-le blago:

Sladkor kavo — riž — mast — poper — sveče — olje — škroh — ječmen — kavino primeso — moko — gris — drohno in debele otrohe — turšice — zob — sel — moko za pisanje — kis — žveplo — cement — bakreni vitrijol itd. 3 20 8

Zaloga pristnega dalmatinskega žganja na debele
ter pristnega črneza in bologo vina.

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Dobroznana gostilna
ANTONA VODOPIVCA
pri **Petelinu**
v **Trstu**
ulici Ghenga št. 7.

je v bližini južnega kolodvora jedina narodna gostilna

s prenočišči, katera toči pristna bela in črna vina iz Vipavske doline.
Kuhinja domača z okusno pripravljenimi jedmi.

Zahteva naj se
popis in cenik leposlovnih in drugih knjig iz naše zaloge, katerega pošiljamo franko kamorkoli.

„GORIŠKA TISKARNA“ A. GABRŠČEK V GORICI
Gospeska ulica št. 9.

(Ustanovljena leta 1893.)

je najmoderneje urejeni tiskarski zavod, kjer se izgotavlja vsako najfineje in elegantno delo v najkrajšem času po jako kulantni cenah, kakor:

Brošure v vseh oblikah in jeziki v modernih in trdnih platnicah, diplome za častne občane in druge enake prilike v najrazličnejših barvah, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, društvene vsprede in vabila na kartonu ali papirju, posetnice najelegantnejše kakovosti v skatljah z zavitki, poročna in zaročna naznanila v veliki izberi in vseh mogočih oblikah, plesne vsprede, osmrtnice itd. itd

O začetku šolskega leta priporoča st. šolskim vodstvom, krajnim in okrajnim šolskim svetom vse potrebne šolske tiskovine v slov., hrv. in ital. jeziku za Goriško in Istro, nadalje za izdelovanje uradnih zavitkov (kuvert) v različnih oblikah in kakovostih.

Velika zaloga izgotovljenih tiskovin za c. kr. okrajna glavarstva, županstva, sodnije, notarje, šolske, cerkvene in druge urade.

V naši založbi imamo te-le časopise:

„Soča“, celoletna naročnina stane glđ. 6.—, izhaja dvakrat na teden. — „Primorec“, celoletna naročnina stane glđ. 1-20, izhaja trikrat mesečno, na osmih straneh. — „Adriatiško Post“, list, kateremu je namen proučevati druge narode in višje kroge o naših razmerah, celoletna naročnina stane glđ. 2.—, polletna glđ. 1-20. — „Slovanska knjižnica“, izhaja 6. leto ter je izšlo do sedaj 88 snopičev najrazličnejše vsebine, celoletna naročnina stane glđ. 1-80.

„Salonska knjižnica“ za odrasle izhaja v nedoločenih rokih. I. knjiga „O to ženske“, novele in črtice. Spisal Fr. Gorekar, je izšla l. 1897. Stane s poštnino vred glđ. 1-10.

V teku jednega tedna izide II. knjiga, katera prinese Šekspirovo žalogro „HAMLET“. — Pripravljeno je jako interesantno gradivo za III. knjigo.

„BEN-HUR“, roman iz časov Kristusovih.

Mehko vezan glđ. 1-30, trdo vezan glđ. 1-65 s poštnino. Ker je ta knjiga interesantne vsebine je postalo obče zanimanje tako, da imamo le malo izvodov več v zalogi. Kdor želi še imeti to knjigo, opozarjamo, da si jo za časa omisli.

„Rusko-slovenski slovar in slovnica“
Sestavil M. M. Hostnik.

Cena mehko vezanemu glđ. 1-50, trdo vezanemu glđ. 1-80, poštnina 10 kr. več.